

*Передмова до фонду
Чернігівський губернський староста Української держави, м. Чернігів
Чернігівської губернії
Ф.1785, 2 оп., 111 од. зб., 1912–1918 рр.*

1. Історія установи-фондоутворювача

29 квітня 1918 року П.П. Скоропадський проголосив Українську державу, а себе гетьманом Української держави.

Головою гетьманського уряду став чернігівський поміщик Ф. Лізогуб.

Зразу створюється Гетьманський Кабінет Міністрів. На чолі губернії стають губернські старости, як найвищий орган влади в губернії. Підпорядковується Міністерству внутрішніх справ. Канцелярія губернського старости займається міськими і земськими справами.

У повітах створюються повітові старости: Городнянський, Борзенський, Глухівський, Козелецький, Конотопський, Кролевецький, Ніжинський, Новгород-Сіверський, Новозибківський, Остерський, Путивльський, Рильський, Сосницький, Стародубський.

У грудні 1918 року чернігівський губернський староста припиняє свою діяльність, оскільки 14 грудня 1918 року П.Скоропадський офіційно зрікся гетьманської посади. Того ж дня уряд прийняв постанову про складання повноважень і передачу влади Директорії.

2. Історія фонду

Дата першого надходження документів на державне секретне зберігання невідома. До архіву фонд надійшов під номером Р-4153.

У листопаді 1988 року проведено розсекречення документів описів №№ 1, 2 (акт про розсекречення від 25.11.1988 № 14с) та передано на загальне зберігання 111 справ за 1912–1918 рр. (акт приймання-передавання на загальне зберігання від 18.08.1989 р. № 2)¹.

У березні 1991 року передано на постійне зберігання до Державного архіву Гомельської області одну справу з опису № 1, справа № 9 за 1918 р. (акт від 22.03.1991 р. № 1). Таким чином у фонді налічувалося 2 описи та 110 справ.²

У жовтні 2005 року проведено уточнення фондування фонду Р-4153, який за функціями фондоутворювача і за наявними документами відноситься до періоду Української держави і мають бути віднесені до фондів дорадянського періоду. Тому фонд № Р-4153 перефондовано у фонд № 1785.³

У 2021 році описи №№ 1, 2 удосконалено шляхом перекладу та редагування заголовків без перегляду справ.

Основні документи фонду:

¹ Державний архів Чернігівської області, справа фонду Ф.1785, арк. 14, 15.

² Там само, Справа фонду Ф. 1785, арк. 18, 19.

³ Державний архів Чернігівської області, справа фонду Ф.1785, арк. 20.

Циркуляри (копії) Міністерства внутрішніх справ, Департаменту місцевого самоврядування, чернігівського губернського старости щодо органів місцевого самоврядування, видачі матеріальної допомоги школярам, заборони окремим відомствам заключати торгівельні угоди з Радянською Росією до встановлення такої мирною делегацією і Радою Міністрів України, заборони продажу майна ліквідованих установ у військовий час, надання прав земським управам проводити розкладки і розрахунки по земським грошовим та натуральним повинностям з огляду на неможливість проведення земських зборів. Протоколи засідань містких, земських дум Чернігівської губернії, Ніжинського повітового земського зібрання. Листування з повітовими, земськими Управами і повітовими старостами щодо надання пенсії, матеріальної допомоги сім'ям військовослужбовців. Журнали засідань Конотопської і Ніжинської міських управ. Документи (протоколи, доповідні записки, кошториси) щодо організації міліції у містах і повітах губернії. Прибутково-видаткові кошториси. Списки службовців повітових старостатів Чернігівської губернії, чиновників державної варти, пенсіонерів.

3. Характеристика опису

Документи фонду описані та обліковані в описах №№ 1, 2. Після удосконалення недіючий опис №№ 1, 2 підключено до фонду (опис № 1, справа № 108). До опису складено необхідний довідковий апарат: титульні аркуші, передмову. Заголовки справ розкривають повний зміст документів. Крайні дати документів в опису зазначені на рівні число, місяць, рік. Опис складено згідно структурно-хронологічного принципу. Фізичний стан справ задовільний. Станом на 02.11.2021 в опису № 1 обліковано 107 справ за 1912–1918 рр. , опису № 2 – 4 справи за 1917–1918 рр., разом – 111 справ за 1912–1918 рр.

Провідний спеціаліст
02.11.2021

Вікторія ВОРОНА